

Μετρων Στήθερος 1740

1917

130

ένταῦθα, καθὼς μέχρι τοῦ 1820 πάντες οἱ τραπεζίται τῶν ὑπουργείων καὶ τοῦ παλατιοῦ, χαίχο-ούροισι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Γινώσκετε δὲ πόσα ἔδιδον εἰς τὸν ναόν; Τῷ 1730 οἱ ἀγιοταφῆται ἔδωκαν — ἐπὶ τῷ ένταφιασμῷ βεβαίως τοῦ Μελετίου — 12000 ἄσπρων = 363 φιορίνια, εἰτ' οὖν 907 φράγκα. Μὴ ἐκπλαγῆτε ὅταν ἀκούσῃτε ὅτι μεταξὺ τῶν ἔτων 1730 — 40 οἱ προϊστάμενοι τοῦ ναοῦ πρесоῦτεροι ἔδιδον ἐμβατοίκιον εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ 49.800 ἄσπρα, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον πλέον τῶν 150 γαλλικῶν λιρῶν τῆς σήμερον. Ἐλάμβανεν, ὡς ἤμυνθάνομεν, πολλὰ τὰ ταμεῖον τοῦ ναοῦ, ἐδοῦθη λοιπὸν καὶ τοῖς ἡμετέροις: ἐλάμβανον οὗτοι καὶ κατόπιν οἱ προϊστάμενοι ἐπίσκοποι ἀπὸ κηδεῶν, τρισυαγίων καὶ μνημοσύνων πολλὰ: κατὰ σάββατον καὶ κυριακὴν ἐγίνοντο μνημόσυνα συνεχῆ ὑπὸ πλουσίων οἰκογενειῶν. Ἀπὸ πεντήκοντα σχεδόν ἔτων, πρὸς ἐπίδειξιν, πᾶς δυνάμενος δύο μέτρα ἢ ἀγοράσῃ γῆς τρέπεται τὴν πρὸς τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν ἀγουσαν, ἐκ τῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν συνοικιῶν, ὧστε πιστεύων ὅτι πανταχόθεν ἢ εἰς ἄδου κατάβασις οὐκ ἔστιν ὁμοία. Σήμερον τὸ κοιμητήριον τῶν ἐπιφανῶν τοῦ Γένους ἡμῶν ἀνδρῶν τὸ ἐν Χάσκιοι περιπλέκεται ὑπὸ φυτῶν ἀγρίων ἀθλίαν ὅψιν εἰς τὸν διαβάτην παρεχόμενον. Ἄν δυνηθῶμεν ἢ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὴν παλαιὰν περιωπὴν, ὃ ἐκεῖ κληρὸς δύναται ἢ ζήσῃ ἀξιοπρεπέστατα, τὸ δὲ ταμεῖον τοῦ ναοῦ ἢ ἐρχεται ἐπικούρον κοινῷ τινος ἱερατικοῦ ταμεῖου.

Συνήθειάν τινα παλαιὰν τῆς Ἐκκλησίας — τῆς ἀρχιεπισκοπῆς — Κωνσταντινοπόλεως, σῶσασαν κατὰ καιροῦς τινὰς τοὺς πτωχοὺς ἐν αὐτῇ ναοῦς καὶ πολλῶν ζημιῶν ἀπαλλάξασαν, δυνάμεθα καὶ πάλιν ἢ ἐγκαινίσωμεν παρ' ἡμῖν, περιπεσοῦσαν εἰς ἐπιζημίαν λήθην. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, καθ' ὃν χρόνον ἔβλεπε ναοὺς εἰς χρεὴν δυσβάστακτα βυθιζομένους, ἔκραζε τοὺς πρωτομαγίστους καὶ τοὺς προκρίτους συντεχνιῶν τινῶν καὶ παρέδιδε τὸν ναὸν ἐκεῖνον εἰς τὴν ἐποπτείαν, εἰς τὴν ἐπιμέλειαν, εἰς τὴν διαχείρισιν αὐτῶν. Ἄφ' ὅτου παρεχώρησε τὸ κατὰ χρεὼν προσκύνημα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς εἰς τοὺς προέχοντας τῶν συντεχνιῶν γουναράδων, ἀμπατζήδων, τζαβαριτζήδων, χεταϊτζήδων καὶ τῶν χίων τζοχατζήδων, ἀνέστησεν ἕκ πτώσεως, ἐξώφλησε τὰ χρεὴν αὐτοῦ καὶ κατέστησε παλλοῖς ἐπωφελὲς τὸ οὐδ' εἰς ἑαυτὸ πρότερον ὠβελίμον. — Τὸν κατὰ χρεὼν ναὸν Ἐγρῆ-Καποῦ

κατὰ τὸ 1740 ἐνεπίστευσεν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τῶν δύο τούτων κρατῶν, ἀλλ' ἀπῆλλαξεν ἅμα μέχρι τοῦ 1770 καὶ τοῦ βίβρους τοῦ ἐμβατοικίου. Σημείωσαι ὅτι κοινὸν ἦν ὃ ναὸς οὗτος προσκύνημα, καὶ συνδρομὰ ἔδιδοντο ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, διότι περιεθάλλομεν (δῆθεν) αὐτόθι τοὺς φρενοδραβεῖς: καὶ οἱ ἱερεῖς εἶχον ἐπαρκέστατον εἰσόδημα καὶ προϊστάμενος ἦν ἀπὸ τοῦ 1740 καὶ κατόπι Σίλδεστρος ὁ Μετρῶν ἐπίσκοπος, διατηρῶν ἅμα καὶ τὴν τῆς ἐπισκοπῆς πνευματικὴν διοίκησιν, καὶ λαμβάνων κατὰ μῆνα 75 φράγκα μετὰ τὸ μέσον τῆς III' ἑκατονταετηριδος: ἦν δὲ τοιαύτη ἢ τοῦ ναοῦ εὐπραγία κατὰ τὰ τέλη αὐτῆς, ὥστε ἢ ἀδύνηται ἢ διατηρῆ ὃ σήμερον πτωχότατος τῆς Θεοτόκου ναὸς οὗτος ἀπὸ μὲν τοῦ 1800 τὸν ἐπὶ τούτῳ χειροτονηθέντα Ἀύγουστοπόλεως ἐπίσκοπον Βενέδικτον, τῶς προεστάμενον πρесоῦτερον, ἀπὸ δὲ τοῦ 1806 — 1815, ἐπὶ δεκα σχεδὸν ἔτη, τὸν Κλαυδιόπολεως Μελετίου. Ἡ συρροὴ τῶν προσκυνητῶν ἐπαύσατο μετὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ δῆθεν φρενοκομείου εἰς ἕτερον μέρος καὶ ὃ ἐκεῖ κληρὸς εἰς στυγνὴν περιέπεσε φυτοζωίαν. — Τῷ 1833 τὸν κατὰ χρεὼν ναὸν ἐν Γαλατῇ τοῦ ἀγίου Νικολάου ἐνεπίστευσεν ἢ Ἐκκλησία εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν καπήλων, καὶ ὑπὸ τὴν εὐσεβῆ ταύτης ἐποπτείαν μέχρι τοῦ 1864 εἶδεν ὃ ναὸς ἡμέρας καλὰς. — Ἐν ἔτος πρὸ τούτου, τῷ 1837 τῇ συντεχνίᾳ τῶν καπήλων παρεχώρησε τὸν κατὰ χρεὼν ναὸν τοῦ Τεκῦρ-Σεραγίου. — Τέσσαρα πρότερον ἔην τὸν πενόμενον τοῦ Τόπ-Καποῦ ναὸν, ὃ φείλοντα διςχιλίας περίπου λίρας, ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐποπτείαν τῆς συντεχνίας τῶν ἀμπατζήδων. — Τῷ 1839 κοὶ εἰς ἰδιώτην ἐπιφανῆ, τὸν ἀνακτορικὸν ἀρχιτέκτονα Νικόλαον Γιατζόγλου, ἐξεχώρησε πρὸς ἐποπτείαν καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τὸν ἐν τῇ Στένῃ πτωχὸν ναὸν τῶν Ταξιαρχῶν. — (Τούτου δὲ τοῦ ναοῦ τοὺς ἱερεῖς συνετῆρει λίαν ἀξιοπρεπῶς καὶ λίαν ἐπαρκῶς ἢ ἑλληνικὴ ναυτιλία: πάντα τὰ πλοῖα τὰ ἐν καιρῷ τρικυμίας καὶ θαλασσοταραχῆς εἰς Στένην προσορμιζόμενα καὶ σωζόμενα προσεκάλουν τὸν προϊστάμενον εἰς ἐπιτέλειαν ἀγισμῶν «κατ' εὐχὴν», καθὼς συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Κουροῦ-Τσεσμὲ, πολὺ πιθανῶς καὶ ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι τοῦ Βροπόρου. Οὕτω δ' ἐξηγείται ἢ ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ πολυχρῆσιν συνύπαρξιν καὶ συν-

χος τῶν διωγμῶν καὶ τῶν ὀμοτήτων τῶν Ἀλβανῶν. Ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἦθη διὰ τῆς ἀγνότητος αὐτῶν προσεγγίζουσι στενότατα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα.

Ἀργυροκάστρον. Ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἀργυροκάστρου διακρίνονται ἔτι τὰ ἑρείπια τῆς οἰκογενειακῆς οἰκίας τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου, οὗτινος ἡ οἰκογένεια φεύγουσα τὴν Ἀλβανικὴν τυραννίαν, κατέφυγεν εἰς τὴν ἔναντι νῆσον Κέρκυραν.

Εἰς τὸ Λάμποβον, τὴν πλησιόχωρον κώμην τοῦ Ἀργυροκάστρου ἀνήκει ἡ οἰκογένεια τῶν Ζάππα, τῶν διαθεσάντων ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν, καὶ προικισάντων διὰ τελείων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων τὸ χωρίον αὐτῶν.

Τεπελένον. Εἰς τὸ χωρίον Κεστοράτιον τῆς περιφερείας ταύτης ἐγεννήθη ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος εἰς ὃν ὀφείλεται τὸ Ζωγράφειον καὶ τόσαι ἄλλαι ἔθνικαὶ δωρεαί, ὡς καὶ αἱ σχολαὶ τῆς ἰδιαίτης αὐτοῦ πατρίδος. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ εὔρηται νῦν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἡπειρωτικῆς ἑξετέσεως.

Πρεμετῆ. Ὁ Ἀρσάκης, δαπάναις τοῦ ὁποίου ἀνηγέρθη τὸ Ἀρσάκειον καὶ τόσαι ἄλλαι ἔθνικαὶ σχολαί, κατάρτεται ἐντεῦθεν.

Κορυτσᾶ. Πολυάριθμοι εἶναι οἱ εὐεργεταὶ οἱ κατὰ τῶν ἐκ Κορυτσᾶς, τὴν πρώτην ὁμῶς μεταξὺ αὐτῶν θέσιν κατέχει ὁ Πάγκας. Οὗτος ἀφοῦ ἐπροίκισε τὴν γεννέτειραν αὐτοῦ διὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἑλληνορθόδοξου γυμνασίου αὐτῆς, κατέλιπεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ὑπὲρ εὐεργετικῶν σκοπῶν. Οἱ Κορυτσαῖοι εἰσι φανατικῶς προσκεκολλημένοι εἰς τὰ πατρία, τόσον ὡστε νὰ ἀρνηθῶσι κατ' ἐπανάληψιν δωρεὰς γενομένας ὑπὸ συμπατριωτῶν αὐτῶν τοῦ ἑξωτερικοῦ, διὰ λόγους οὓς ἠδύναντο νὰ ἀψηφίσωσιν ἐὰν δὲν ἦσαν φανατικοὶ ἑλληνορθόδοξοι. Οὕτω, ὁ ἐκ Κορυτσᾶς κ. Ἀβραμίδης, ἐδωρήσατο σημαντικὸν ποσὸν ταῖς σχολαῖς τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως διδάσκηται ἐν ταῖς ἀνωτέραις αὐτῶν τάξεσιν, κατὰ συγκατάβασιν ἡ ἄλβανικὴ, ὡς γλῶσσα γειτονικῆ. Ἡ δωρεὰ ἀπλούστατα ἀπερρίφθη. Ὁ δωρητὴς μάλιστα μένων τότε ἐν Κορυτσᾶ ἠναγκάσθη ὅπως ἐκπατρισθῆ ὡς ἐκ τῆς αὐξούσης κατ' αὐτοῦ ἐχθρότητος τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, χαρακτηρισάντων τὴν πρότασιν αὐτοῦ ὡς προδοσίαν. Ἡ δεύτερα περίπτωσις, παρουσιάσθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Δούρου. Διευθύνων οὗτος μεγάλην τινὰ δωρεάν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, παρέλειψε νὰ προσθέσῃ «τῇ ἑλληνορθόδοξῳ Κοινότητι», ἀρκούμενος ἀπλῶς νὰ σημειώσῃ «τῇ χριστιανικῇ κοινότητι». Ἡ δωρεὰ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἢ τότε μόνον ὅταν τὸ ἄτοπον ἐπληρωθῆ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κοινότητος.

Ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Κορυτσᾶς εὔρηται ἡ Μοσχόπολις, κώμη ἀσήμαντος σήμερον, πόλις ὁμῶς ἀκ-

μαῖα μὲ 60,000 κατοίκων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος. Κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην ἐποχὴν, ὅτε ἡ πνευματικὴ ζωὴ οὐδαμοῦ ὑφίστατο, ἡ Μοσχόπολις ἦτο μία τῶν μεγαλοπόλεων, αἵτινες μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐκέκτητο ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα. Ἐν αὐτῇ ἰδρύθη ἐν ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ἀνατολῆς τυπογραφεῖον. Ὡς γνωστὸν ἐντεῦθεν κατήγετο ὁ ἔθνικὸς εὐεργέτης βαρῶνος Σίννας, ὁ ἀνεγείρας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀκαδημίαν εἰς ἀνάμνησιν ἴσως τοῦ τίτλου τῆς «Νέας Ἀκαδημίας», ὃν ἔφερον ἡ κλασικὴ σχολὴ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς **Διπλωματίας**, αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, αἵτινες προσαρτῶνται τῇ Ἀλβανίᾳ εἶναι: Ἡ ἐπαρχία Δυρραχίου (Βόρειος Ἀλβανία) ἡ ἐπαρχία Βελεγράδων (Νότιος Ἀλβανία) ἡ ἐπαρχία Κορυτσᾶς (Βόρειος Ἠπειρος) ἡ ἐπαρχία Δρυϊνουπόλεως (Βόρειος Ἠπειρος) μὲ σύνολον 682 καθιδρυμάτων θρησκευτικῶν καὶ 309 ἐκπαιδευτικῶν, διαθετόντων 483 διδασκάλους μετὰ 13,871 μαθητῶν.

ἹΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Γνωμοδότησι: τῆς οικονομικῆς ἐπιτροπείας τοῦ Συνεδρίου ὑποβληθεῖσα ὑπὸ Μ. Γ. Γεδεων*

Ἡ τῶν ἐπισκόπων τούτων ἀξιοπρεπὴς συντήρησις προήρχετο ἐκ λόγων σπουδαίων, ὧν τινὲς σήμερον ἐκλιπόντες ἀδύνατον ἔνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ζωὴν, ἄλλοι δὲ τινες δυνατὸν ἔνα ἀναβιώσωσιν. Μὴ ἐκπλήξῃ τινὰς ἐξ ὑμῶν ἡ σειρά τῶν ἐπισκόπων Χάσκοῦ. Μέχρι τοῦ 1886 καὶ μικρῶ μετὰ ταῦτα, τὸ περὶ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ προαστείου τούτου νεκροταφεῖον ἦν τῶν ἀριστοκρατῶν τῶν οἰκούντων ἐν Φαναρίῳ, Μογουλίῳ καὶ Τζιβαλίῳ κοιμητήριον. Ἀρχιερεῖς ἐπιφανῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν, ὧν ἐνθυμούμεθα τὸν Μελέτιον Ἀθηνῶν πρὸ διακοσίων ἐτῶν καὶ πρὸ ἐξήκοντα ἐπτὰ τὸν Ἀμασειᾶς Καλλίνικον, πατριάρχαι Ἱεροσολύμων, ὁ Δοσίθεος, ὁ Χρῦσανθος, ὁ Μελέτιος, διδασκαλοὶ τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀκαδημίας, ἐπιφανεῖς φαναριῶται, ὧν ἀρχαιότερος ὁ μέγας τῶν ἑλληνικῶν σχολείων εὐεργέτης Μανωλάκης ὁ ἐκ Καστορίας, μέλη τινὰ τῶν οἰκογενειῶν Λαχόδαρη, Σούτζου, Ράζου, ἐτάφησαν

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 60 καὶ τέλος. Μέρη τινὰ (πρὸς τὸ τέλος τῆς γνωμοδοτήσεως) συντόμως ἐλέγθησαν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ, ἐκδιδόμενα νῦν ἐντός ἀγκυλῶν(—).